

Skjærhalden granskes

– «Cowboy-kultur» sier aktivister

Hvalers tettsted Skjærhalden blir for tiden hyppig besøkt av kulturaktivister med kamera. Gruppen heter Allgrønn og har tidligere aksjonert i Arendal og på Filipstad-kaia i Oslo. – Også Skjærhalden er ødelagt av cowboykulturen, sier Allgrønn-aktivist Erling Okkenhaug.

Av WENCHE MARIE JACOBSEN

Allgrønn er en idégruppe som består av uavhengige, frivillige fagpersoner. Den ble dannet for to år siden og var sist sterkt engasjert i debatten mot containerhavna på Filipstad i Oslo. Videre har gruppen vært pådriver for å få tilbake Arendals opprinnelige identitet. En eldgammel kanal vil trolig bli gravd opp på nytt som et resultat av Allgrønns bevisstgjøring.

Skrekkens eksempel

Nå har gruppen kastet sine øyne på Hvaler og Skjærhalden.

– Vi har besøkt Hvaler flere ganger og tatt masse bilder for dokumentasjon. Foreløpig er det ikke sikkert at vi kommer til å sette i gang noe konkret. Målet burde imidlertid være en plan for tilbakeføring av Skjærhalden til det opprinnelige miljøet.

Erling Okkenhaug benevner eksisterende lokalsentermiljø på Skjærhalden som det reneste cowboylandskap. Blant annet trekker han frem den nye, prangende rundkjøringen som et skrekkens eksempel.

– Malplasert rundkjøring

– Det er helt hårreisende å presse inn en rundkjøring i dette miljøet. For det er ikke behov for den. Det virker som om noen i kommunen har vært på ingeniørkurs og oppdaget den store verden utenfor. Plassering av rundkjøring i lille Skjærhalden må være utslag av småkårstenkning og dårlig selvtillit i forhold til Hvalers egen kultur.

Han bemerker også den ujevne arkitekturen på stedet.

– Det er tragiskomisk at et flott bygg som Kornmagasinet skal ha slike naboer som de vi ser på Skjærhalden i dag.

Har potensiale

Okkenhaug mener at Skjærhalden ikke skiller seg fra andre småsteder i Norge når det gjelder å være angrepet av cowboykultur.

– Men Skjærhalden skiller seg ut ettersom tettstedet, til forskjell fra mange bygder på Østlandet, har et potensiale til å bli hyggelig. Hvaler kommune har her en viktig ressurs i sin miljøvernrådgiver Jens Petter Nilsen, mener Okkenhaug.

Foto: ARKIV

Får ros. Kornmagasinet er flott, men har for «dårlige» naboer, mener Allgrønn.

Kritikk utenfra

– Men er det særlig populært at en gjeng fagpersoner kommer fra Oslo for å fortelle innbyggerne i provinsen hvordan de skal ha det i nærmiljøet sitt?

– Vi har opplevd «kom ikke her»-holdninger, men det vi gjør er å sette i gang lokale arbeidsgrupper etter å ha bevisstgjort

innbyggerne. Fordelen med å komme utenfra er at det er enklere å sette fingeren på ubehaglige ting. Det skal mye til før innbyggere i et lokalsamfunn går bort og kritiserer arkitekturen på naboenes hus.

Hittil har blant andre arkitekter, ingeniører og transportøkonomer jobbet i og for Allgrønn.

Student omformer «cowboykulturen»?

En rimelig ansiktsløftning for Skjærhalden er i sikte. Hvaler kommune har fått tilbud fra en student ved Landbrukskolen på Ås om å få utarbeidet en arkitektonisk helhetlig plan for tettstedet. – Planen kan blant annet ha skisser for hvordan hus bør restaureres riktig, sier ordfører Ole Kjølholdt.

Av WENCHE MARIE JACOBSEN

Faggruppen Allgrønn har tidligere uttalt seg om hvor ødeleggende den såkalte «cowboykulturen» er for idyllen på Skjærhalden. Allgrønn har tidligere vært med og utarbeidet planer for å bevare kulturen i andre byer. Kjølholdt mener imidlertid at slik innleid eksperthjelp blir for dyrt.

Slutt med kjefting

– Vi skal ha et møte med studenten hvor vi kommer med våre synspunkter på en slik plan. Hun har sikkert også gjort seg opp en mening om hvordan Skjærhalden bør være. Dersom vi får til et samarbeide vil henenes hovedoppgave bli en langt rimeligere løsning for oss, sier Kjølholdt.

Hvalers ordfører er opptatt av å få til en helhetlig front mot sjøen. Det er nødvendig å foreta endringer både når det gjelder brygger og hus. Men Kjølholdt synes det nå er viktig å gripe saken ut fra en positiv vinkel.

– Vi bør gi folk ideer om hvordan en restaurering bør utføres for å bevare tettstedets egenart. Dersom vi hele tiden skal gå rundt og kjefte og si hvor stygt ting er, kommer vi ingen vei.

Bort med betonggriser

Han mener forøvrig at holdning til kulturvern har forandret seg blant folk flest på Hvaler. Dette som en følge av at kommunen flere ganger har tatt temaet opp til debatt. Nå kommer eldre mennesker bort til ordføreren, peker på sitt eternittplatehus og sier at de skulle ønske de hadde beholdt trepanelet.

Heller ikke Kjølholdt vil ha rundkjøring skvisjet ned i idyllen på Skjærhalden. Og han mener at «betonggriser» ikke hører hjemme på stedets torv. Forøvrig sier han at planene om å utvide veien ned mot Skjærhalden nå er skrinlagt. Folk kan parkere ved Floren skole og spasere ned til torvet.

Svakt lovverk

Ordføreren er glad for at kulturminister Åse Kleveland engasjerer seg så sterkt i kulturlandskapet. Men han savner et skikkelig verktøy som kan gjøre kommunene i stand til å oppfylle hennes retningslinjer.

Skjønnhetsparagrafen i bygningsloven viser seg i mange tilfeller å være for svak. I flere saker har fylkesmannen omgjort vedtak som kommuner gjør ut fra denne paragrafen.

HA
HALDEN ARBEIDERBLAD

– Alt som kunne gå galt, gikk galt. Miséren med lasterampen på Herføl er en bedrøvelig affære. Men den skal komme i orden innen sommersesongen starter for alvor.

**Hvaler-ordfører
Ole Kr. Kjølholdt**

Ny plan. Ordfører Ole Kjølholdt håper at hovedfagsoppgaven kan bety en gjenfødsel for Skjærhalden.

Foto: ARKIV